

Mediaopvoeding op de kaart zetten

Leidraad voor bibliotheken

Colofon

Deze handleiding wordt u aangeboden door Mediasmarties.nl in opdracht van de KB, nationale bibliotheek

Denise en Manon Bontje - Mediasmarties
Andrea Berkelder - KB, nationale bibliotheek
Iris van der Heijden - KB, nationale bibliotheek
April 2024

Inleiding

Kinderen groeien op in een wereld vol media. Hoewel media meer zijn dan het scherm alleen, trekt dat scherm wel. Dat blijkt onder andere uit de Iene Miene Media onderzoeken van de afgelopen jaren. Het schermgebruik neemt toe, kinderen beginnen steeds jonger en de media worden steeds vaker alleen gebruikt. Alle tijd die voor een scherm wordt doorgebracht, gaat ten koste van tijd om te spelen, bewegen en lezen. En hoewel media soms ter ontspanning door ouders worden ingezet, zorgen sommige media juist voor onrust door een overload aan prikkels. Maar hoe kun je nu ontspannen met media aan de slag?

Kinderen (en ouders en professionals) moeten leren omgaan met die media. Sterker nog, het is belangrijk dat kinderen opgroeien in een taalrijke omgeving. Thuis, maar zeker ook binnen de kinderopvang en het onderwijs.

Als bibliotheek kun je ouders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten ondersteunen door te laten zien hoe je kunt zorgen voor een rijk aanbod aan verhalen anno nu. Verhalen om (voor) te lezen, te kijken, luisteren, spelen en doen. Met en zonder scherm. Kinderen hebben immers recht op verhalen. Verhalen waarin ze zichzelf herkennen en verhalen die hun wereld een stukje groter maken. Die verhalen komen nu eenmaal in verschillende vormen.

Het is belangrijk dat kinderen in aanraking komen met passende verhalen in verschillende vormen. Door media bewust in te zetten, en het mediagebruik goed te begeleiden en gesprekken te blijven voeren met kinderen, kunnen media bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. De vraag is hoe je als bibliotheek ouders, professionals en kinderen hierbij kunt ondersteunen.

Van MUD tot het jaar rond

De Media Ukkie Dagen zijn in het leven geroepen om extra aandacht te krijgen voor het belang van mediaopvoeding en het jonge kind. Een prachtig en belangrijk initiatief van Netwerk Mediawijsheid. Het is mooi om te zien hoe tijdens deze week bibliotheken en andere organisaties verschillende activiteiten organiseren om ouders, verzorgers en professionals te ondersteunen.

Maar laten we eerlijk zijn, met een week aandacht voor bewust mediagebruik gaan we het niet redden. Het is belangrijk dat ouders en professionals zich bewust worden dat mediaopvoeding het hele jaar door belangrijk is. Het zit vooral in bewust mediagebruik. Als bibliotheek kun je ouders en professionals het hele jaar door ondersteunen bij mediaopvoeding. Niet (alleen) door ze te informeren, maar vooral ook door ze te inspireren om bewust en gevarieerd passende media te gebruiken met (jonge) kinderen. De bibliotheek is aan zet om ze het hele jaar door in aanraking te laten komen met passende verhalen om te lezen, kijken, luisteren, spelen en doen.

In deze leidraad laten we zien welke materialen je kunt gebruiken om ouders en professionals te inspireren en te ondersteunen. Tijdens de Media Ukkie Dagen én daarna. Mediaopvoeding gaat immers het hele jaar door.

Inhoud

Wat vind je in deze leidraad?

Deze handleiding bestaat uit de volgende onderdelen:

Aan de slag

Allereerst geven we praktische tips om aan de slag te gaan als bibliotheek.

Activiteiten

We laten zien welke activiteiten je kunt organiseren en laten zien hoe je dit kunt aanpakken.

Materiaal

In het laatste onderdeel stellen we het materiaal centraal dat je als bibliotheek kunt inzetten. We laten zien wat het is, wat het op kan leveren, wie de doelgroep is en hoe je het als bibliotheek kunt inzetten.

Aan de slag

Steeds meer ouders zijn zich bewust van het belang van mediaopvoeding, maar weten niet hoe. Om deze bewuste ouders, maar ook onbewuste ouders op weg te helpen zul je als bibliotheek aan de slag moeten.

Om ouders en professionals te ondersteunen en te informeren kun je verschillende activiteiten organiseren tijdens de Media Ukkie Dagen en het jaar rond. Ook heb je verschillende materialen tot je beschikking om zelf aandacht te besteden aan mediaopvoeding (voor, tijdens en na de Media Ukkie Dagen) en om leerkrachten, pedagogisch medewerkers en ouders te ondersteunen met actuele informatie en inspiratie.

Daarmee is het grove voorwerk gedaan. Het is nu aan jou.

1 Zorg voor focus. Bepaal wat en wie je wilt bereiken en hoe je dat het beste kunt doen.

2 Maak een tijdpad. Wat staat tijdens de Media Ukkie Dagen centraal en wat ga je de rest van het jaar doen om ouders en/ of professionals te ondersteunen?

3 Deel je kennis en aanpak: of je nu op de afdeling educatie werkt of in de front-office: jullie moeten het samen doen. Stem een en ander op elkaar af!

4 Werk samen met partners. Niet alleen het consultatiebureau! Denk ook aan de vrijwilligers van de Voorleesexpress en vergeet niet: het onderwijs en de kinderopvang zijn niet alleen een doelgroep, maar ook een partner als het gaat om het bereiken van ouders! Bundel die krachten!

5 Wees creatief en kleur buiten de lijntjes. Neem contact op als je twijfelt of iets wel mag. Er is meer mogelijk dan je denkt.

Bepaal je doelgroep

Als bibliotheek heb je verschillende materialen die je kunt gebruiken om ouders te inspireren, informeren en ondersteunen bij mediaopvoeding. Hoe je precies kunt samenwerken met de ouders in je werkgebied hangt - heel simpel - af van de ouders in je werkgebied.

Dé ouder bestaat natuurlijk niet. Elke ouder is anders en niet elke bibliotheek heeft te maken met dezelfde 'soort' ouders. Het is goed om te weten welke ouders je wilt bereiken. Vind je deze ook al in de bibliotheek? Of zijn er extra acties nodig om deze ouders te bereiken?

Welke ouders zie je vaak in de bibliotheek? Welke ouders zie je niet? Zijn er veel laagtaalvaardigen? Hoe bereik je die groep? En hoe zit het met de anderstaligen in de gemeente? Welke talen worden gesproken en hoe bereik je hen?

Activiteiten

Er zijn verschillende mogelijkheden om aandacht te besteden aan mediaopvoeding. We zetten de mogelijkheden voor je op een rij. Weet dat je het niet allemaal tijdens de Media Ukkie Dagen hoeft te organiseren. Beter om één goede activiteit doelbewust te organiseren tijdens de Media Ukkie Dagen en / of gedurende het jaar geregeld activiteiten te organiseren, dan ouders en professionals tijdens de Media Ukkie Dagen te overladen met mogelijkheden.

Mediaproeverij

Een mediaproeverij is een goede manier om ouders en kinderen te laten proeven van verschillende mediavormen. Verzamel verschillende verhalen om te lezen, kijken, luisteren, spelen en doen rondom een thema bij elkaar, bedenk wat kleine opdrachtjes en organiseer een mediaproeverij in de bibliotheek. Zo komen kinderen in aanraking met passende media en ervaren ze dat het bij media niet alleen om het scherm gaat.

Organiseer een **onbemande mediaproeverij** door op een centrale plek in de bibliotheek verschillende media rond het thema uit de mediatips voor thuis neer te zetten. Ouders en kinderen kunnen hier zelfstandig mee aan de slag.

Organiseer een **bemande mediaproeverij** om ouders en kinderen meer aan de hand mee te nemen. Je duikt samen in de verschillende media te duiken. Doe dit met een collega. Op die manier kan één persoon zich bezighouden met de kinderen en de ander kan een toelichting geven aan de ouders.

Gebruik de Media Ukkie Dagen om de mediaproeverij als activiteit te introduceren en organiseer ook later in het jaar regelmatig mediaproeverijen. Bijvoorbeeld rond de verschillende seizoenen of alledaagse thema's. Herhaling is de sleutel om ouders en kinderen gewend te laten raken aan het feit dat de bibliotheek kan helpen bij het vinden van geschikte media.

Tip

Gebruik het draaiboek voor een mediaproeverij ter inspiratie en ga zelf aan de slag! Gebruik de WegWijzers of mediatips voor thuis als inspiratiebron (zie materiaal). Meer informatie op <https://wegwijs.mediasmarties.nl/mud-voor-bibliotheken/>

Lezing of workshop voor ouders en professionals

Het is goed om ouders door middel van een lezing, webinar of workshop te informeren over het belang van mediaopvoeding. Tijdens zo'n activiteit kun je dieper op het onderwerp ingaan. Ook hebben ouders en professionals de gelegenheid tot het stellen van vragen.

Veel bibliotheken organiseren dan ook een bijeenkomst tijdens de Media Ukkie Dagen. Het organiseren van een lezing of webinar kan echter lastig en prijzig zijn. Zeker als je een krap budget hebt, het inhuren van een specialist duur is én er ook nog eens (te) weinig aanmeldingen van ouders zijn.

Bekijk wat mogelijk is maar realiseer je:

- Je hoeft dit niet per se tijdens de Media Ukkie Dagen te doen. Ga samen met je collega's van programmering en/ of marketing op zoek naar geschikte data voor een lezing of workshop.
- Haak aan bij andere initiatieven. Je kunt verwijzen naar andere webinars die georganiseerd worden (check de agenda op www.mediaukkiedagen.nl), of werk samen met andere kleine bibliotheken en bundel de krachten om samen een webinar te organiseren. Zo organiseerden in 2024 een aantal bibliotheken (Theek5, De Nieuwe Veste, Bibliotheek MB en Bibliotheek aan de Vliet) een gezamenlijk webinar.
- Geef het tijd. Ouders moeten weten dat ze bij jou terecht kunnen voor expertise en een lezing of webinar op dit onderwerp. De eerste keren komen er wellicht nog niet veel mensen, maar dit kan groeien als je blijft laten zien wat je in huis hebt.
- Organiseer een informatieavond samen met de kinderopvang en/ of het onderwijs. Als je ouders niet kunt bereiken in de bibliotheek, waarom dan niet samenwerken met de organisatie waar ouders en kinderen dagelijks komen?
- Beperk je werving niet tot de nieuwsbrief, een plekje op de agenda op de website of een poster in de bibliotheek. Laat het hele jaar zien dat je iets doet met mediaopvoeding. Laat zien dat je kunt helpen om een gezond mediamenu samen te stellen en laat door het hele jaar zien dat in april (tijdens de MUD) éxtra aandacht wordt besteed aan mediaopvoeding. Doe dat niet alleen in de bibliotheek, maar opnieuw óók op het consultatiebureau, de kinderopvang en het onderwijs.
- Zie een sessie voor professionals als onderdeel van bestaande activiteiten. Denk aan een nascholingsbijeenkomst of netwerkbijeenkomst in het kader van BoekStart etc.

Tip

Geef niet te snel op: ouders en professionals moeten gewend raken aan het feit dat je ook over dit onderwerp lezingen en workshops organiseert. De eerste keer zullen er misschien weinig ouders op af komen, maar geef het de kans om te groeien.

Workshops op het kinderdagverblijf of scholen

Ga - in overleg met de kinderopvang en het onderwijs - met kinderen aan de slag op de groep. Combineer verschillende media met elkaar. Lees voor, kijk, luister en speel met de kinderen. Geef ruimte voor het opdoen van echte ervaringen. Betrek professionals en ouders, maar laat ze vooral zien wat er mogelijk is. Ouders en professionals weten dan meteen wat ze zelf kunnen doen en ervaren meteen de reacties van de kinderen.

Ook hiervoor geldt:

- beperk je niet tot de Media Ukkie Dagen in april, maar biedt dit het hele jaar door aan. Je kunt ook op andere momenten laten zien wat het belang is van balans en afwisseling in het lezen, kijken, luisteren, spelen en doen.
- sluit aan bij bestaand aanbod voor de kinderopvang en het onderwijs. Denk aan voorleesmomenten etc. Voeg daar een ander medium aan toe.
- sluit aan bij de thema's of onderwerpen die op dat moment centraal staan in de kinderopvang of het onderwijs.

Sluit aan op je huidige aanbod

De beste tip die we je kunnen geven is: kijk kritisch naar je huidige aanbod en borduur daarop voort. Zie dit niet als iets los. Gebruik de mediatips voor thuis (zie onderdeel Materialen) als input voor je bestaande activiteiten. Je hoeft immers geen verhalen bij elkaar te zoeken en kunt je vooral richten op wat je ermee doet.

Zie het gebruik van de mediatips voor thuis dan ook niet als een doel op zich, maar als een hulpmiddel. Niet alleen om professionals te ondersteunen, maar ook om invulling te geven aan een inspiratiebijeenkomst voor professionals, een mediaproeverij op te zetten of input voor bestaande projecten.

Materialen

Brochure mediaopvoeding

Wil je ouders op een laagdrempelige manier informatie meegeven over mediaopvoeding en het zoeken naar balans? Gebruik dan de brochure mediaopvoeding.

Wat

De brochure mediaopvoeding bevat beknopte informatie over mediaopvoeding en bewust inzetten van media. Het laat zien hoe je balans creëert door met kinderen te lezen, kijken, luisteren, spelen en doen. Download de brochure op www.mediasmarties.nl/mediaopvoeding.

Doel

Bieden van beknopte informatie om ouders op weg te helpen eigen keuzes te maken.

Doelgroep

Ouders

Wist je dat?

Zijn er veel anderstaligen in je werkgebied die je wilt ondersteunen op het gebied van mediaopvoeding? Geef ouders een flyer mee in hun eigen taal over het belang van mediaopvoeding. De flyers zijn beschikbaar in het Arabisch, Engels, Pools en Turks.

Je kunt ze gratis downloaden op

<https://wegwijs.mediasmarties.nl/mud-voor-bibliotheken/>

Wie wil je bereiken?

Verdiep je dan eerst in de groep ouders die je wilt bereiken. De variatie is namelijk groot. Gaat het om Nederlandstalige ouders, expats, vluchtelingen (absolute beginners op het gebied van Nederlands), NT2-sprekers die thuis vooral hun eigen taal spreken et cetera?

Ga na welke talen er vooral worden gesproken. Gaat het om hoogopgeleide of laagopgeleide ouders? Je doelgroep bepaalt de keuzes die je maakt in je aanpak. Bedenk dus goed op welke groep jij je wilt richten.

Gebruik

Kies de brochure die je wilt gebruiken. Bepaal vervolgens zelf hoe je de brochure wilt gebruiken. Het moet immers passen bij je doel en de doelgroep die je wilt bereiken. Er zijn verschillende mogelijkheden:

- Deel de brochure uit aan deelnemers van een ouderavond of webinar
- Leg het neer (om mee te nemen)
- Hang het op in de bibliotheek of zet het in een display
- Benut informatie om een tip toe te voegen aan een nieuwsbrief

Tip

Werk samen met de kinderopvang en het onderwijs en deel de brochure met pedagogisch medewerkers en leerkrachten. Op deze manier kun je meer en andere ouders bereiken.

WegWijzers voor professionals

Wil je het onderwijs en de kinderopvang ondersteunen bij het creëren van een taalrijke omgeving anno nu? Laat dan met behulp van de WegWijzers zien welke verhalen zij als pedagogisch medewerkers en leerkracht kunnen inzetten op de groep. Zo inspireer je ze niet alleen, maar neem je ze ook veel werk uit handen. Zij kunnen zich dan vooral richten op het gebruik van de verhalen zelf.

Wat

Een WegWijzer is een verzameling verhalen geschikt voor een specifieke doelgroep (in dit geval dreumesen, peuters en kleuters) die allemaal aansluiten bij een thema. Het gaat dan om verwijzingen naar verhalen om (voor) te lezen, te kijken en te luisteren, spelen en doen. Denk aan prentenboeken, liedjes, filmpjes, spelletjes. Ook worden activiteiten benoemd die je naar aanleiding van de de verhalen kunt doen.

Tijdens de Media Ukkie Dagen (en daarna!) kun je gebruik maken van WegWijzers voor drie leeftijdsgroepen met verhalen die aansluiten bij het thema Ontspannen met media:

- dreumesen (kinderen van 1 - 2 jaar)
- peuters (kinderen van 2 - 4 jaar)
- kleuters (kinderen van 4 - 6 jaar)

Download de WegWijzers op wegwijs.mediasmarties.nl/mud-voor-bibliotheken

Doel

De Wegwijzers voor dreumesen, peuters en kleuters laten zien welke verhalen je kunt voorlezen, bekijken of beluisteren en wat je daarnaast kunt spelen of doen bij het thema. Hierdoor heeft een professional voldoende inspiratie om uit te kiezen. Het grove voorwerk is gedaan. Maar ze blijven zelf aan het roer: zij bepalen wat ze doen, waarom en hoe. Wijs ze daarop en help ze daarbij!

Doelgroep

De Wegwijzers voor dreumesen, peuters en kleuters zijn bedoeld voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten in de onderbouw.

Gebruik

De WegWijzer kun je zien als een verzamelplaats. We laten zien welke verhalen passen bij het thema en geschikt zijn voor de leeftijdsgroep. Het is aan de professional zelf om te bepalen wat ze willen gebruiken.

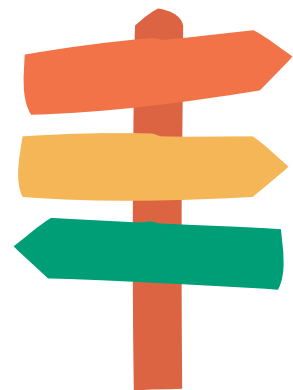
Deel de Wegwijzers met de kinderopvang en het onderwijs in je werkgebied:

- Stuur de WegWijzers per mail door met een korte introductie.
- Maak een (besloten) padlet aan voor de Media Ukkie dagen en deel de WegWijzer jaarlijks.
- Geef een toelichting op het gebruik van de WegWijzers en deel ze tijdens een inspiratiemoment. Dit kan dus ook tijdens een reguliere netwerkbijeenkomst, inspiratiebijeenkomst, nascholing etc.

Wat kun je er zelf mee?

Ook als bibliotheek kun je gebruik maken van de WegWijzers. Je hoeft immers geen verhalen bij elkaar te zoeken en kunt je vooral richten op wat je ermee doet.

Zie het gebruik van de WegWijzer dan ook niet als een doel op zich, maar als een hulpmiddel. Niet alleen om professionals te ondersteunen, maar ook om invulling te geven aan een inspiratiebijeenkomst voor professionals, een mediaproeverij op te zetten of input voor bestaande projecten.

Wist je dat?

In het kader van de Media Ukkie Dagen 2024 sluiten de verhalen in de WegWijzer aan op het thema Ontspannen met media. De verhalen in de WegWijzers gaan over ontspanning en rust en / of brengen juist rust. Zo laten we zien hoe je met media kunt zorgen voor ontspanning en zorgen we voor tegelijkertijd voor een taalrijk aanbod.

Het is goed om te weten dat er inmiddels een database vol met WegWijzers voor verschillende leeftijdsgroepen (wegwijs.mediasmarties.nl). Deze WegWijzers zijn ontwikkeld op basis van vragen van bibliotheken, de kinderopvang en het onderwijs. De WegWijzers sluiten aan op verschillende thema's waar behoefte aan is. Steeds meer bibliotheken maken gebruik van de database. Samen met hen worden er meer WegWijzers ontwikkeld. Wil je weten welke bibliotheken al met ons samenwerken? Neem een kijkje op www.mediasmarties.nl/samenwerkingen-bibliotheken

Mediatips voor thuis

Wil je ouders, grootouders, verzorgers op weg helpen om aan de slag te gaan met mediaopvoeding en bewuster media in te zetten? Maak dan gebruik van de mediatips voor thuis om ze te inspireren en op weg te helpen.

Wat

In de mediatips voor thuis staan verhalen vermeld geschikt zijn voor dreumesen, peuters en kleuters in de thuissituatie. Verhalen die je als ouder, grootouder of verzorger samen met jonge kinderen kunt (voor)lezen, kijken, luisteren, spelen en doen. Denk aan prentenboeken, liedjes, filmpjes, spelletjes en activiteiten om echte ervaringen op te doen.

Bij de Media Ukkie Dagen kun je gebruik maken van mediatips voor thuis voor drie leeftijdsgroepen:

- dreumesen (kinderen van 1 - 2 jaar)
- peuters (kinderen van 2 - 4 jaar)
- kleuters (kinderen van 4 - 6 jaar)

Naast een uitgebreide mediatips voor thuis is er voor elke groep een selectie van mediatips beschikbaar.

Doel

Laten zien welke verhalen je kunt voorlezen, kijken, luisteren, spelen en doen met jonge kinderen in de thuissituatie.

Doelgroep

De mediatips voor thuis zijn bedoeld voor ouders, grootouders, verzorgers en gastouders, maar je kunt het als bibliotheek ook zelf gebruiken.

Goed om te weten

In het kader van de Media Ukkie Dagen 2024 sluiten de verhalen in de Mediatips voor thuis aan op het thema Ontspannen met media. De verhalen in de Mediatips voor thuis gaan over ontspanning en rust, en / of brengen juist rust. Zo laten we zien hoe je thuis met media kunt zorgen voor ontspanning en zorgen we voor tegelijkertijd voor een taalrijk aanbod thuis.

Net als bij de WegWijzers geldt dat er ook mediatips voor thuis worden samengesteld bij andere thema's. Denk aan het thema van de Kinderboekenweek, thema's van VE-programma's et cetera.

Gebruik

De mediatips voor thuis kun je zien als een verzamelplaats. We laten zien welke verhalen passen bij het thema en geschikt zijn voor de leeftijdsgroep. Welke mediatips je als bibliotheek deelt, hangt af van je doel en je doelgroep.

Deel de Mediatips voor thuis met de kinderopvang en het onderwijs in je werkgebied:

- Stuur de poster en de mediatips voor thuis zelf per mail door met een korte introductie
- Maak een besloten padlet aan voor de kinderopvanglocaties en scholen in je werkgebied en deel de mediatips voor thuis met de poster.
- Organiseer samen met de kinderopvang of het onderwijs een ouderavond. Geef informatie over mediaopvoeding en een gezond en ontspannen mediamenü. Vertel over de mediatips en deel het uit.

Wil je ouders in de bibliotheek inspireren?

- Hang een poster op met een QR-code die verwijst naar de algemene mediatips voor thuis. Je kunt de poster downloaden op: <https://wegwijs.mediasmarties.nl/mud-voor-bibliotheken/>
- Wil je een poster met een logo erop? Vraag het aan via info@mediasmarties.nl.
- Zet verschillende verhalen uit de mediatips voor thuis op zichtbare plek neer en hang daar de poster bij.
- Print de poster op A5 formaat, zodat ouders het kunnen meenemen.
- Organiseer een mediaproeverij, ontdektocht of speelmoment waarbij ouders niet alleen horen en zien wat ze kunnen doen, maar vooral ook ervaren wat het met hun kind doet.

Wil je laagtaalvaardige ouders bereiken?

- Leg geprinte versies van de selectie van de mediatips voor thuis neer of hang het op.
- Deel de selectie van mediatips met vrijwilligers (bijvoorbeeld van de Voorleesexpress)
- Neem evt. drempels weg en maak een pakket waarin je naast de (selectie van) mediatips voor thuis ook het boek en ander materiaal toevoegt.

Tip

Wil je ouders laten weten dat ze bij jou terecht kunnen met vragen over mediagebruik met de allerkleinsten? Laat dan zien dat de tips van jou afkomen. Vraag een poster met eigen logo aan.

Selectie van mediatips met ingesproken versie

Wil je ouders op een laagdrempelige manier inspireren? Maak dan gebruik van de selectie van mediatips.

Wat

In de selectie van mediatips voor thuis is een voorselectie gemaakt. De selectie bevat daardoor een tip om voor een verhaal om voor te lezen, een tip om te kijken, luisteren, spelen en doen. Ook zijn waar mogelijk QR-codes toegevoegd waardoor je als gebruiker direct bij het verhaal, liedje of spel komt.

Je kunt gebruik maken van drie selectie van mediatips voor thuis voor de drie leeftijdsgroepen:

- dreumesen (kinderen van 1 - 2 jaar)
- peuters (kinderen van 2 - 4 jaar)
- kleuters (kinderen van 4 - 6 jaar)

Op de achterkant staat een QR-code. Deze QR-code verwijst naar een ingesproken versie van de tips. Het neemt de ouder, grootouder of verzorger aan de hand mee.

Doel

Op een laagdrempelige manier laten zien welke verhalen je kunt voorlezen, kijken, luisteren, spelen en doen met jonge kinderen in de thuissituatie. De ingesproken versie is vooral bedoeld als hulpmiddel voor laagtaalvaardige ouders.

Doelgroep

De selectie van mediatips voor thuis zijn bedoeld vooral bedoeld voor laagtaalvaardige ouders, grootouders, verzorgers en gastouders, maar ook voor ouders met weinig tijd is het een mooie begin.

Tip

Kijk goed welke ouders extra ondersteuning nodig hebben. Je kunt laagtaalvaardige ouders niet met het blote oog herkennen. Gebruik de selectie, wijs ouders op de QR-code met ingesproken variant en laat zien hoe ze bij de verhalen komen. Kortom, neem ouders aan de hand mee zonder te betuttelen.

Het jaar rond

"Mediaopvoeding begint met een knisperboekje" aldus Marijke Bos (Stichting Lezen) enkele jaren geleden... maar Bibliotheek Helmond-Peel stelde vast dat veel inspiratie en tips die aangeboden wordt, toch vooral gericht is op peuters en kleuters. Als we willen dat ouders meteen beginnen, moeten we ze ook vanaf de geboorte van hun kind meenemen, maar hoe? Over deze vraag hebben Merle Merckx van Bibliotheek Helmond-Peel, Jolien Hesselberth (Nul4) en Mediasmarties zich het afgelopen jaar gebogen. Met als resultaat: **Het jaar rond!**

Wat

Het jaar rond is een datumloze kalender met 52 tips om te lezen, kijken, luisteren, spelen en doen met kinderen van 0 - 2 jaar. De kalender is verdeeld over de vier seizoenen en bevat naast informatie, weetjes en tips ook een QR-code die verwijst naar actuele tips om met de allerjongsten aan de slag te gaan. Je kunt de kalender zien als een wekelijkse reminder om bewust aan de slag te gaan met media.

Doel

Laten zien waarom het belangrijk is om vanaf de geboorte met mediaopvoeding aan de slag te gaan en handvatten te bieden om voor te lezen, kijken, luisteren, spelen en doen met de allerjongsten. Zonder scherm dus!

Doelgroep

De kalender is bedoeld voor ouders, grootouders, verzorgers, gastouders en pedagogisch medewerkers die werken op de baby of dreumesgroep.

Goed om te weten

In tegenstelling tot de WegWijzers en de mediatips voor thuis is **Het jaar rond** een fysiek product. Ouders en professionals kunnen de kalender zelf aanschaffen in de [webshop](#) van Mediasmarties. Wil je als bibliotheek hiermee aan de slag? Neem dan contact op met Mediasmarties (info@mediasmarties.nl) voor een passend aanbod.

Extra materiaal

Naast de materialen die specifiek voor bibliotheken zijn gemaakt, is er verschillend materiaal dat je (groot-)ouders kunt meegeven ter informatie.

- **Tien tips om te ontspannen met media** Net als vorig jaar heeft Netwerk Mediawijsheid samen met partners tien tips verzameld om ouders te ondersteunen. De tips zijn beschikbaar in het Nederlands, Engels, Frans, Turks, Arabisch en Oekraïens. Je kunt de tips [HIER](#) downloaden.
- **MediaDiamant** De MediaDiamant blijft een handige manier en herinnering om vorm te geven aan mediaopvoeding. Je kunt het materiaal en de bijbehorende brochures [HIER](#) downloaden op de site van Mediawijsheid.nl.
- **Brochure Spelend Leren** Deze brochure bevat verschillende artikelen met informatie over digitale media voor kinderen van 2 - 4 jaar. Je kunt het [HIER](#) downloaden op de site van boekstartpro.nl.
- **Mediawolk** Welke vragen kunnen ouders aan kinderen van 0 tot 6 jaar stellen om een gesprek over het gebruik van media op gang te brengen? Gebruik hiervoor de MediaWolk! Je kunt de posters en flyers (met vertalingen) [HIER](#) downloaden op de site van Bibliotheek Netwerk.

Tip

Gebruik ook de [online bibliotheek](#) en [BoekstartPRO](#) als inspiratiebron. Verwijs ouders en professionals continu ook op deze sites en vertel dat ouders als lid van de bibliotheek [gratis](#) gebruik kunnen maken van Bereslim en De Voorleeshoek, maar ook van de meertalige filmpjes, luisterboeken, e-books etc.

Samenwerken met partners

Het mag (tot slot) duidelijk zijn dat je dit niet alleen hoeft te doen. Sterker nog, als we alle ouders en professionals willen bereiken, dan zullen de verschillende instanties en organisaties die zich bezighouden met media en met jonge kinderen moeten samenwerken. In dit hoofdstuk gaan we in op landelijke en lokale samenwerkingspartners.

Landelijke samenwerkingspartners

KB

De KB heeft de afgelopen jaren sterk ingezet op het ondersteunen van bibliotheken tijdens de Media Ukkie Dagen door het financieren van WegWijzers en mediatips voor thuis vol verhalen die aansluiten bij het thema van de MUD, Het laten samenstellen van brochures (met vertalingen), het samenstellen van de actiegids en het organiseren van een landelijk webinar.

De POI's

POI's ondersteunen bibliotheken bij de bedrijfsvoering en een POI kan een goeie verbinding zijn tussen landelijk en lokaal beleid. De POI ondersteunt bibliotheken ook op het terrein van BoekStart, de Bibliotheek op school en mediaopvoeding. Zo is bij Probiblio een (vernieuwde) Train-de-trainer Mediaopvoeding - 'Voorlezen, kijken, spelen en doen in de wereld van nu' te volgen en heeft Cubiss verschillende materialen (waaronder de mediaopvoeding babbelbox en de online training Kleintje Digitaal ontwikkeld. Informeer bij je eigen POI in hoeverre zij je kunnen ondersteunen.

Netwerk Mediawijsheid (www.mediaukkiedagen.nl)

Dankzij Netwerk Mediawijsheid worden de Media Ukkie Dagen alweer meer dan tien jaar georganiseerd. In samenspraak met de kernpartners wordt jaarlijks het thema bepaald, komt er een toolbox vol materiaal dat je als bibliotheek kunt gebruiken. Laat je inspireren door de kennis- en inspiratiesessies die zij organiseren.

Mediasmarties

In opdracht van de KB stelt Mediasmarties WegWijzers en mediatips voor thuis samen vol verhalen die aansluiten bij het thema van de MUD. Kijk op de besloten pagina voor bibliotheken (<https://wegwijs.mediasmarties.nl/mud-voor-bibliotheken>) voor materialen die je als bibliotheek kunt gebruiken. De pagina krijgt jaarlijks een update, dus kijk er regelmatig op.

Daarnaast werkt Mediasmarties met steeds meer bibliotheken samen om professionals en ouders te voorzien van actuele tips. Op verzoek van bibliotheken worden WegWijzers en mediatips voor thuis samengesteld rondom nieuwe thema's en beschikbaar gesteld via de database wegwijs met media. Alle WegWijzers en mediatips voor thuis krijgen jaarlijks een update. Wil je weten welke bibliotheken al met ons samenwerken? Kijk op mediasmarties.nl/samenwerkingen-bibliotheken

Lokale samenwerkingspartners

Kinderopvang en het onderwijs

Zie de kinderopvang en het onderwijs niet alleen als doelgroep van de bibliotheek, maar zeker ook als samenwerkingspartner. Zij vangen immers de kinderen op en hebben contact met ouders die jij graag wilt bereiken en ondersteunen. Door intensief met hen samen te werken kun je de drempel voor sommige ouders om naar de bibliotheek te komen verlagen.

Werk met de kinderopvang en het onderwijs samen door:

- informatie te delen (welke tips kunnen ze geven aan ouders),
- Samen ouderavonden te organiseren
- Samen voorlees- kijk, en speelmomenten te organiseren op de groep of in de bibliotheek
- de professionals met kinderen en ouders uit te nodigen in de bibliotheek

GGD / CB

Sla de handen ineen en bespreek hoe je samen ouders kunt inspireren en inlichten over mediaopvoeding en bewust mediagebruik. Hang ook hier de poster op met verwijzingen naar tips.

Tot slot

De Media Ukkie Dagen bieden de kans om een week lang extra aandacht te besteden aan mediaopvoeding en bewust mediagebruik. De kunst is echter om ouders en professionals het hele jaar door te inspireren en samen te zorgen voor een taalrijke omgeving op de groep en thuis door middel van een rijk en gevarieerd aanbod aan verhalen. Met en zonder scherm.

- Zie het werken aan mediaopvoeding en een gezond mediamenu ook als kans om het hele jaar door te zorgen voor een taalrijke omgeving anno nu. Daag iedereen uit om vooral voor te lezen, te kijken, luisteren, spelen en doen met kinderen. Met en zonder scherm. Binnen en buiten.
- Bespreek intern wat en hoe je dit thema op de agenda kunt houden. Het is niet enkel de taak van de specialist digitale geletterdheid, de afdeling educatie of de front-office. Kijk en bespreek hoe je dit samen kunt oppakken en wat ieders inbreng daarbij is.
- Wees creatief en denk groot, maar begin klein. Maak keuzes. Het zijn de kleine stapjes in het begin die uiteindelijk een groot verschil gaan maken. Een sneeuwpop begint ook met een klein sneeuwvlokje...
- Werk efficiënt en maak gebruik van de materialen en activiteiten die al bedacht zijn. Je hoeft niet alles zelf uit te vinden! Voel je vrij om er een eigen draai aan te geven. Twijfel je wat kan en wat niet: neem dan contact op!
- Realiseer je dat de drempel van de bibliotheek soms nog te hoog is. Bedenk dus goed wie je wilt bereiken en hoe je die het beste kunt bereiken. Werk samen met andere partijen, betrek de afdeling communicatie en marketing, maar ga (in het begin) vooral naar ouders en professionals toe.
- Laat zien dat mediaopvoeding en bewust mediagebruik niet op zichzelf staat, maar ook bijdraagt aan een taalrijke omgeving. Dat hoeft je niet te vertellen, dat kun je vooral laten ervaren door het onderwerp te koppelen aan bestaande projecten en activiteiten. Maak bij een voorleessessie ook meteen de koppeling naar verhalen in andere vormen.